

4. Гунько О. Бондаренко прагне розгадати літери “є” та “л” [Електронний ресурс] / О. Гунько. – Режим доступу : http://gazeta.ua/articles/culture-newspaper/_bondarenko-pragne-rozgadati-literie-ta-l/431837.
5. Лизогуб Н. Європейський прорив “Українського пріоритету” / Н. Лизогуб. – Режим доступу : <http://www.vox.com.ua/data/2012/04/05/yevropeiskyi-proryv-ukrainskogo-priorytetu.phtml>.
6. Тупілко В. Олекса Гірник: протест ціною життя: спалився за Україну [Електронний ресурс] / В. Тупілко // Українська правда. – 2012. – 27 березня. – Режим доступу : <http://www.istpravda.com.ua/columns/2012/03/27/78604/>.

Анотація

В статті розглядається твір С. Бондаренка “Нічна розмова з Європою, або Таємниці наших літер”. Творчість цього автора пройнята пошуками нової інтелектуальної форми, в чому полягає новаторство письменника. Новаторським є жанр і форма подачі – твір-білінгва. Проаналізовано інтертекстуальні компоненти поеми-кліпу, ідейно-тематичний рівень цього твору, що полягає у магістральній ідеї його творчості – слово, що визволяє людину, дарує свободу. Інтертекстуальні компоненти покликані відтворити культурний контекст України та її інтеграції в Європу.

Ключові слова: поема-кліп, твір-білінгва, інтертекстуальність, образ, вірш, ліричний герой, символ.

Аннотация

В статье рассматривается произведение С.Бондаренко “Ночной разговор с Европой, или Тайна наших букв”. Творчество этого автора проникнуто поисками новой интеллектуальной формы, в этом и заключается новшество писателя. Новшеством есть жанр и форма подачи – произведение-билингв. Проанализированы интертекстуальные компоненты поэмы-клипа, идейно-тематический уровень этого произведения, которое заключается в магистральной идее его творчества – слово, которое освобождает человека, дарит свободу. Интеллектуальные компоненты призваны воспроизвести культурный контекст Украины и ее интеграции в Европу.

Ключевые слова: поэма-клип, произведение-билингв, интертекстуальность, образ, стихотворение, лирический герой, символ.

Summary

The article deals with the work written by S. Bondarenko “Night Talk with Europe, or Secret of our letters”. This author’s works are permeated with finding new intellectual forms, this is the novelty of the writer. His innovation is the genre and form of presentation – a bilingual work. Intertextual components of the poem-clip, ideological and thematic level of the work were analyzed. The main idea of his work – a word which releases man gives him freedom. Intellectual components are designed to reproduce the cultural context of Ukraine and its integration into Europe.

Keywords: poem-clip, bilingual work, intertextuality, image, poem, lyrical hero, symbol.

УДК 821.161.2.-3.09

Кулакевич Л. М.,
кандидат філологічних наук,
ДВНЗ “Український державний хіміко-технологічний університет”
(Дніпропетровськ)

КОНЦЕПТ ПАМ’ЯТІ В РОМАНІ ЛЮБКА ДЕРЕША “НАМІР!”

Постановка наукової проблеми та її значення. Місце Любка Дереша в сучасній вітчизняній прозі остаточно ще не визначено, про що свідчать відгуки від захоплених, поміркованих (Т. Гайжевська [10], М. Карасьов [12], І. Славінська [7], Т. Терен [8], М. Цуканова [16]) до вкрай негативних (І. Бондар-Терещенко [1],

М. Рудська [13], О. Стусенко [15]). Так, для І. Бондаря-Терещенка твори Любка Дереша, зокрема його роман “Намір!” є “усього лише авторське длубання у непомірному носі власних дитячих спогадів” [1]. Особливо агресивно налаштований проти Любка Дереша О. Стусенко, який “діагностує” затримку літературного розвитку письменника, відверто звинувачує його в плагіаті і називає не інакше як “золота булька” [15], акцентуючи на тимчасовій популярності дерешівських творів.

Актуальність запропонованої статті продиктована недостатнім ступенем вивченості як самої особистості Дереша, так і поетики його прози. Певною мірою, це можна пояснити тим, що традиційно українська академічна наука вивчає письменників, твори яких, так би мовити, “вистоялися” в часі, а якщо ще банальніше, то після того, як письменникові, зазвичай після його смерті, буде почеплено ярлик “талановито” чи “геніально”. Безумовно, деякі науковці вже придивляються до здобутків цього неординарного автора. Зокрема заслуговують на увагу наукові розвідки Х. Венгрінюк [3; 4], А. Галича [5], В. Соколової [14].

Мета дослідження – з’ясувати особливості функціонування концепту пам’яті в романі Любка Дереша “Намір!”.

Не зважаючи на те, що події в романах Любка Дереша відбуваються в пострадянський час, наскрізною для творів письменника є ідея залежності, поневоленості людської свідомості. Роман “Намір!” є художньою ілюстрацією ідеї несвободи людини насамперед від самої себе.

Несподівано для себе шестикласник Петрик П’ятчкін відкриває в собі феноменальну пам’ять. Надзвичайні можливості власної пам’яті, здатність одночасно сприймати неймовірну кількість інформації художньо охарактеризовано в романі через її порівняння з оком комахи: “Деколи уявляю себе комахою – пам’ять нагадує фасеткове око метелика. Мозаїка нескінченного рівня деталізації” [11, 16].

Спочатку хлопчина використовує цей дар як забавку, та, дорослішаючи, він замислюється, звідки це в нього і для чого дано. Хоч П’ятчкін і опанував шкільну програму в повному обсязі, здобуті відомості аж ніяк не пояснили героєві, для чого потрібно використовувати свій дар, що має бути метою його життя. Підліток прагнув зрозуміти світ і себе в ньому, але школа не допомагала в цьому, тому героєві Дереша довелося осягати все самотужки.

У самотійних пошуках відповідей на питання, що таке світ, П’ятчкін робить несподіване для себе відкриття: світ – це такий собі вселенський сервер з інформацією, яка скрізь циркулює невидимими, “ніби оптичні волокна”, кабелями. Людська свідомість, якою керує воля, – світло, що вихоплює і зчитує ту чи іншу інформацію зі всесвітнього архіву. Ключовим у розумінні такої світобудови в романі Дереша є концепт пам’яті.

Як наукове поняття галузі психології пам’ять розглядається як складова психіки, інтегральна якість мозкової діяльності і характеризується як процес набуття, зберігання і відтворення завченого. Щоб виконати операцію запам’ятовування різні частини мозку діють як важливі вузли нейронних систем, що кодують, зберігають і відтворюють інформацію. Мозок зберігає не пам’ять, а інформацію [6].

Є різні концепції феноменальної пам'яті, яка найчастіше розглядається як психічне відхилення, обумовлене генетично чи набуте внаслідок травми, і для позначення різновидів якої використовуються різні терміни:

– гіпермнезія (підвищена здатність запам'ятовувати і відновлювати інформацію, детальна автобіографічна пам'ять);

– савантизм/синдром саванта (від фр. *savant* – науковець) – надприродні інтелектуальні можливості;

– ейдетізм/ейдетична пам'ять/фотографічна пам'ять (від гр. εἶδος – образ, зовнішній вигляд) – особливий вид пам'яті, переважно на зорові враження, що дозволяє відтворювати раніше побачене.

У мистецтві, філософії досить поширеною є платонівська концепція феноменальної пам'яті як анамнезису – безсмертності душі і містичного пригадування нею своїх попередніх життів.

Герой роману “Намір!” пропонує своє тлумачення феноменальної пам'яті – це не відтворення колись завченого, а процес миттєвого перенесення свідомості людини, телепортування в місце і час, коли вона сприймала інформацію, така собі “екскурсія на машині часу” [11, 44]. П'яточкін вважає, що фенопам'ять є лише одним із наслідків вивільнення волі: “Те, що можна вважати фенопам'яттю – коли ти чітко пригадуєш події минулого – є просто захисною плівкою для розуму. Насправді ти переносишся в минуле, але, якби розум не вважав це “спогадом”, для тебе все би закінчилося в дурдомі. Просто з часом розум зникає до перенесень, і в один день плівка проривається: ти виявляєш, що фізично перенеслася в минуле” [11, 184]. Отже, воля/душа може безкінечно подорожувати / телепортуватися в часі і просторі, дивитися на світ очима сонця, комахи чи рослини. Кожне матеріальне тіло – це згусток пам'яті/інформації і людська воля може зчитувати її, проживати її життя як фізично, так і емоційно.

Очевидно, що претекстом роману Дереша можна вважати оповідання аргентинського письменника Хорхе Луїса Борхеса “Funes el memorioso” (у різних перекладах – “Фунес пам'ятливий”, “Фунес, чудо пам'яті”) [2]. Унаслідок падіння з коня в молодого пересічного чоловіка Фунеса з'являється феноменальна пам'ять. Є всі підстави стверджувати, що хоч в оповіданні Борхеса і говориться про феноменальну пам'ять, насправді ж, як і в Дереша, йдеться про телепортацію. Адже герої обох письменників з одного боку легко і швидко запам'ятовують те, що чули, бачили, читали. А з іншого видають ту інформацію, яку не отримували жодним подібним чином. Так, Фунес, дивлячись на вино, автоматично знає не тільки про кущ, з якого було зібрано виноград, а навіть про виноградне листя і прожилки на ньому, чого ніхто ніколи і не говорив, і не описував. Прикутий до ліжка, він не страждає, адже має можливість телепортуватися і тому живе набагато цікавішим життям, ніж коли був здоровий, але обмежений простором свого маленького містечка.

Маємо всі підстави стверджувати, що світоглядною основою роману Дереша є насамперед філософські погляди А. Шопенгауера, викладені у праці “Світ як воля і як уявлення” (1818). Згідно з Шопенгауером, люди сприймають навколишній

світ через усталені поняття про нього, через сприйняття інших – батьків, друзів, духовних авторитетів – тих, кого в романі “Намір!” влучно означено як “маги натовпу” [11, 180]. Тому світ і є ілюзорним, адже існує таким лише в свідомості людей. Тобто людина бачить/сприймає/прагне не те, що насправді бачить/сприймає/прагне, а те, що їй наказують бачити/сприймати/прагнути. Під впливом суспільного виховання, нав’язування стереотипних знань про світ людина обмежує своє існування, стає залежною від ілюзорних “цінностей” матеріального світу.

Як вважає А. Шопенгауер, істинний світ – світ волі – невидимої сутності, абсолютного начала всього буття, кореня всього суцього, космічної сили, яка створює світ і людину.

Слідом за Шопенгауером, наратор роману “Намір!” також стверджує, усе, що людина знає про світ, є суб’єктивним і таким буде завжди. Сенс життя П’яточкин убачає в тому, щоб відкривати для себе світ у всьому його розмаїтті і робити це потрібно тільки самому: “Треба все починати з чистої сторінки, без учителів, покладаючись виключно на власні сили і ведучи відлік від точки в собі” [11, 47].

Як і Шопенгауер, герой Дереша для означення світу, послуговується терміном Дійсність, на думку якого, є виразнішим, ніж термін Реальність [11, 24], адже Дійсність не має ні минулого, ні майбутнього, це те, що діється.

Ідея ілюзорного сприйняття світу не є ні художньою знахідкою Дереша, ні філософським здобутком А. Шопенгауера, адже оприявлена давньою індуїстською майя – (обман, спокуса, привид) [17, 24], буддистською тезою “світ – це тільки моє враження”. Ідея двосвіття – реального та ілюзорного – стала особливо популярною з появою комп’ютера і віртуальної реальності, виявившись найбільш яскраво в культовому фільмі початку ХХІ століття “Матриця”. Та якщо герої фільму (Нео з односторонцями) прагнуть звільнити світ від машин, які споживають енергію людського тіла, а взамін створюють останнім ілюзію справжнього повноцінного життя, то в романі Дереша “Намір!” людина сама собі створює світоглядну в’язницю і розтрачує свою енергію на здобування спевдоцінностей – будинок, одяг, машина, секс, алкоголь, тощо.

І хоча в романі Дереша “Намір!” немає заперечення здобутків сучасної науки (“Подумав-подумав я і дозволив ученим мати рацію” [11, 46]), та його герой вважає, що ці знання не дають реального уявлення про світ і людські можливості, це таке собі дзеркальце, яке саме по собі нічого не показує, але може допомогти побачити приховане від погляду: “Я зрозумів просту річ – наша з наукою драма в тому, що ми перебуваємо по різні боки презерватива. Вони підходять до цього ззовні. Розпилюють комусь башку, вставляють туди термометр, міряють, зважують – досліджують, одне слово. Я ж, навпаки, розглядаю всю систему ізсередини, зі всіма наслідками, а саме: спрощенням, ускладненням, підтасовуванням, перекручуванням, окомилуванням та іншими хибами, властивими людині з нерозпиляною довбешкою.

Упевнений, нам з наукою було би про що поговорити, якби ми зацікавилися одне одним. Взаємовигідна співпраця. Завдяки науці я міг би відкрити в собі те, що звичайно приховано від погляду, – так само, як за допомогою дзеркальця можна зиркнути на дірку в задниці” [11, 46].

Напевне, таке ставлення до науки письменник вкладає в уста свого героя теж не без впливу Шопенгауера, який заявляв, що жодна наука не пояснює світу, оскільки “не осягає внутрішньої суті світу” [17, 39], а намагається пізнати матерію, що є лише зовнішньою стороною світу, який має ще й інший бік; він представляє собою внутрішню сутність, його зерно [17, 41], кантівську “річ у собі”. Такою кантівською “річчю в собі” людини є її воля.

Внутрішнє відчуття того, що шкільне навчання насправді не сприяє пізнанню світу, а навпаки позбавляє можливостей для цього – “відрізає ноги і вчить ходити на милицях” (А. Шопенгауер [17, 71]) – спричиняє конфлікт між П’яточкиним і його шкільним оточенням – вчителями та однокласниками. Показово, що найбільше протистояння виникає між Петриком та вчителькою географії, адже саме ця наука формує в дітей уявлення про світ/планету як банальну матерію, яка має початок і кінець, яку можна виміряти у квадратних метрах чи кілометрах, чітко розділити на воду і сушу, розпаювати на країни. Різність ставлення шестикласників до світу оприявлено через деталь: якщо однокласники приносять на екзамен квіти, загорнені в целофан чи навіть газету, то Петрик кладе вчительці на стіл півонії без обгортки [11, 19]. Алюзивно це викликає думки про те, що люди можуть відчувати квіти (читай – світ) на власний дотик, запах, споглядаючи їх безпосередньо, але відгороджуються від світу чужими сентенціями і враженнями як відгороджують від себе квіти целофаном, бо хтось колись вирішив, що так престижніше!!!

Очевидно, що метою будь-якої науки є вивчення навколишнього світу в різних його аспектах, а навчання дітей – намагання передати інформацію, яка може бути корисною в подальшому науковому і духовному поступі людства. Навчальні заклади всіх рівнів і всіх країн світу метою своєї діяльності заявляють пошук і розвиток у дитині її індивідуальних здібностей, та насправді, на думку дерешівського П’яточкина, будь-яке нинішнє навчання/виховання є нічим іншим, як передаванням/нав’язуванням, механічним наповненням пам’яті учнів певною інформацією про світ. Це таке собі заучування відомостей без їх панорамного бачення (“Деталей багато, а мені часом бракує панорамного бачення” [11, 15]), що знецінює саме знання. Школа продукує для суспільства деталі – “заточки” [11, 16], головне завдання яких старанно споживати подану авторитетами інформацію як єдино правильну, істинну, вчить блокуватися, “відгороджуватися від абсурду”, не сприймати те, “що бачили очі” [11, 16], але не пояснено наукою.

Петро з дитинства вирізнявся прагненням бачити не тільки те, що перед носом, не споживати готову інформацію, а осягати все самому. Він акцентує на тому, що завжди любив рухатися (“рух як заглиблення, чи що” [11, 15]), досліджувати: “Не знав для себе кращої розваги, ніж видертися на дерево і дослідити, що видно з його верхівки” [11, 14]; “не потикався до школи, вивчаючи топографію Вовчухівського лісництва” [11, 17]. Герой постійно тікає до лісу, а потім і в поле, адже це ті місця, де немає інших людей, тобто ніхто не мав можливості впливати на сприйняття світу.

Формування свідомості П’яточкина припадає на дев’яності роки ХХ ст., часу, коли його батьки, як і більшість населення пострадянської України,

намагалися забезпечити дітям хоч якийсь матеріальний добробут, часу на виховання нащадків вже не вистачало. З іншого боку хлопчик зростав не єдиним у сім'ї, тому не був оточений тотальною увагою дорослих родичів. Напевне, це в поєднанні з генетичною схильністю (батько був геологом, його дід, який хотів знайти таємні знання про світ в Мексиці, – професор математики, науки, яка передбачає високий ступінь абстрактного мислення) і стало основним чинником інакшого розвитку його свідомості.

Дорослішаючи, дерешівський герой поступово позбавляється “магії”, “гіпнозу натовпу” [11, 179], – спочатку відходить від друзів, потім родичів, бо є одноманітним, “пласким”, не заповнює його внутрішньої порожнечі.

П'яточкін не прагне здобути вищу освіту, знайти престижну і високооплачувану роботу, бо з часом усвідомив власну життєву істину: те, що традиційно вважається реальним світом, насправді ж є в'язницею, адже є кінечним, обмежує існування людини народженням і смертю. Він повинен витворити власну Дійсність, безмежну як у часі і просторі, так і в можливостях існування: “З вищого рівня пам'яті можна отримати доступ до нижчих, як у дереві каталогів на комп'ютері. Вийшовши на пам'ять планети, можна знайти не просто в пам'ять довільної людини, у пам'ять будь-якої живої істоти, що могла коли-небудь торкатися Землі. Ти можеш відчути себе динозавром чи роєм бджіл. <...> Дійсність – це нескінченні можливості того, що є, було і може бути. Це варіанти, які тягнуться у всесвіті, ніби оптичні волокна. А наша свідомість – це світло, що біжить ними: деякими біжить, деякими ні” [11, 185].

Частина роману з моменту, коли П'яточкін приїздить доглядати німичну бабцю в Хоботне (його фантазмагоричні відіння, побутування у львівському кафе, спілкування з Гагаріним і любовна пригода з Гоцюю Дралою) є, як він сам влучно зазначив, “нарізкою пам'яті”: фізичною телепортацією в різні міста і, навіть, світи з одночасним перебуванням у Хоботному при бабці (тому то і не депресує хлопець, проживаючи в селі).

Згідно з теорією П'яточкіна, з людиною відбувається те, про що вона мислить. Тому зустріч із загадковим диджеєм Гагаріним є цілком закономірною – Петро прагнув поспілкуватися з такою ж як він людиною, уточнити деякі незрозумілі для себе моменти. Вибір імені для епізодичного героя роману можна пояснити загадковістю смерті реальної історичної особи – офіційно Юрій Гагарін вважається загиблим, однак його тіла не було знайдено. Якщо трактувати це відповідно до п'яточкінської теорії, то Гагарін використав катастрофу для імітації смерті, щоб звільнитися від волі інших людей.

Знайомство з Гоцюю, її несподівана смерть, остаточно переконують П'яточкіна в правильності обраного шляху: якщо він не хоче “зав'язнути” в часі і просторі своїх родичів, померти, як померла Гоця, баба, електрик, то повинен повністю звільнити власну волю. Для цього потрібно багато енергії, тому слід стерти себе з пам'яті людей, зникнути з їхнього життя, бо побутування з ними

забирає багато енергії. Петро імітує власну смерть аби усамітнитися й остаточно звільнити свою волю для безкінечних фізичних телепортацій¹.

Отже, у романі Дереша “Намір!” світ постає як величезний архів інформаційних пазлів. Мета людського життя – самостійно обирати пазли і творити з них власний світ, бути режисером свого життя-фільму. Зробити це можна за допомогою телепортування у просторі і часі. Феноменальна пам’ять є ознакою вміння телепортуватися.

Література

1. Бондар-Терещенко І. МИРУ – НАМІР! [Електронний ресурс] / І. Бондар-Терещенко. – Режим доступу : <http://www.livelib.ru/book/305016/about#section9>.
2. Борхес Х. Л. Фунес, Помнящий [Електронний ресурс] / Х. Л. Борхес ; [пер. с англ. А. А. Крижановский]. – (2003). – Режим доступу : http://easyjapan.hut.ru/index_ru.html.
3. Венгринюк Х. Ю. Доросла гра з дітьми: маргінальність у романах Любка Дереша “Архе” та “Дивні дні Гані Грак” [Електронний ресурс] / Х. Ю. Венгринюк. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apsf_lil/2009_21/vengrinuk.pdf.
4. Венгринюк Х. Ю. Межова духовна ситуація головних героїв романів “Окрема реальність” Карлоса Кастанеди та “Намір!” Любка Дереша [Електронний ресурс] / Х. Ю. Венгринюк. – Режим доступу : <http://k-vengryniuk.vkursi.com/page2/>.
5. Галич А. О. Асоціоніми в романі Любка Дереша “Намір!” / А. О. Галич // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 19 (230). – С. 152–156.
6. Греченко Т. Н. Концепции памяти / Т. Н. Греченко. – Режим доступу : http://flogiston.ru/articles/general/concept_memory.
7. Дереш Любка “Зараз у країні відбувається благо і вища справедливість” [Електронний ресурс] / Л. Дереш, І. Славінська. – Режим доступу : <http://life.pravda.com.ua/person/2011/01/24/70673>.
8. Дереш Любка “Мені добре працюється в теплому кліматі” [Електронний ресурс] / Л. Дереш, Т. Терен. – Режим доступу : <http://www.umoloda.kiev.ua/number/1990/164/70860/>.
9. Дереш Л. “Пишу так, як мені цікаво” [Електронний ресурс] / Л. Дереш // City Life. – 2006. – № 8 (25 серп.). – Режим доступу : <http://www.citylife.com.ua/index.php?art=441&id=26&tid=316>.
10. Дереш Любка. “Я загравав з такими речами, з якими загравати не варто” [Електронний ресурс] / Л. Дереш, Т. Гайжевська. – Режим доступу : <http://obozrevatel.com/interview/35964-deresh-ya-zagravav-z-takimi-rechami-z-yakimi-zagravati-ne-varto.htm>.
11. Дереш Л. Намір! : [роман] / Л. Дереш. – Х. : Клуб сімейного дозвілля, 2010. – 272 с.
12. Карасьов М. Любка Дереш як дзеркало молодіжної прози [Електронний ресурс] / М. Карасьов. – Режим доступу : <http://www.gak.com.ua/creatives/1/31638>.
13. Рудська М. Новий каменярь? : [рецензія на роман Любка Дереша “Трохи пітьми”] [Електронний ресурс] / М. Рудська // Інтернетчасопис про культуру. – 2007. – 16 серп. – Режим доступу : http://kut.org.ua/books_a0186.php.
14. Соколова В. Наративна модель монодрами в романі Любка Дереша “Трохи пітьми” / В. Соколова // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство. – 2012. – № 12. – С. 137–142.
15. Стусенко О. Любка Дереш: історія хвороби [Електронний ресурс] / О. Стусенко. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2008/07/04/ljubko-deresh-istorija-hvoroby>.
16. Цуканова М. (Не)передбачуваний Любка Дереш [Електронний ресурс] / М. Цуканова // Дзеркало тижня. – 2003. – Травень. – Режим доступу : http://gazeta.dt.ua/CULTURE/pereredbachuvaniy_lyubko_deresh.html.

¹ Цікаво, що теорія П’яточкіна може бути ключем до розуміння, чому маги, чаклуни, чародії, які бачити минуле і майбутнє, зазвичай проживали в глухих місцевостях подалі від людей, чому прагнув усамітнення Заратустра, Будда. Тобто можна припустити, що всі вони вміли телепортуватися і спеціально оселялися на відлюдді аби не “зав’язнути” серед людей в одному просторі і часі, не обмежувати себе життям в одній іпостасі.

17. Шопенгауэр А. Мир как воля и представление / А. Шопенгауэр // Собрание сочинений. – М. : Престиж Бук, 2011. – С. 20–324.

Анотація

У статті досліджується специфіка функціонування концепту пам'яті в романі сучасного українського письменника Любка Дереша "Намір!". Світ постає як величезний архів інформаційних пазлів. Мета людського життя – самостійно обирати пазли і творити з них власний світ, бути режисером свого життя-фільму. Зробити це можна за допомогою телепортування у просторі і часі. Феноменальна пам'ять є ознакою вміння телепортуватися.

Ключові слова: сучасна українська література, феноменальна пам'ять, модель світу, світ-пазл.

Аннотация

Исследуется специфика функционирования концепта память в романе украинского современного писателя Любка Дереша "Намерение!". В произведении мир изображается как огромный архив информационных пазлов. Цель человеческой жизни – самостоятельно выбирать пазлы и создавать из них собственный мир, быть режиссером своей жизни-фильма. Сделать это можно с помощью телепортации в пространстве и времени. Феноменальная память является признаком умения телепортироваться.

Ключевые слова: современная украинская литература, феноменальная память, модель мира, мир-пазл.

Summary

The article is devoted specific of functioning of memory concept in the novel "Intent!" by modern Ukrainian writer Liubko Deresh. The world is depicted as a huge archive of information puzzle. The purpose of human life is to use self – selected puzzles and to create ones own world, to be a director of own life. Everybody can do this using teleportation in space and time. Phenomenal memory is a sign of the ability to teleport.

Keywords: modern Ukrainian literature, phenomenal memory, world model, world-puzzl.

УДК 821.112.2(494)С–3.09

Ніколова О. О.,

кандидат філологічних наук,

Бердянський державний педагогічний університет

КОМПОЗИЦІЯ РОМАНУ М. СУТЕРА "ЛІЛА, ЛІЛА": ЛОГІЧНА, ІДЕЙНО ОБУМОВЛЕНА СТРУКТУРА

Мартін Сутер – сучасний швейцарський письменник, репортер, визнаний майстер психологічної та детективної прози, який дебютував гостросюжетним трилером "Small World" та став відомим широкому читацькому загалу завдяки бестселерам "Інший бік Місяця", "Ідеальний друг", "Ліла, Ліла", "Кулінар" тощо, перекладеним тридцятьма мовами світу. У переважній більшості рецензій на прозу цього "модного" автора серед характерних ознак його творчості традиційно виділяють гостроту інтриги, захоплюючий сюжет та посилену увагу до популярної у кінематографі теми амнезії [4] (внаслідок захворювання, травм тощо).

Критики неоднозначно оцінюють романи М. Сутера: одні вважають його справжнім "віртуозом" ("Suteristeinvirtuose"[8]), талановитим сатириком [10], інші – посереднім автором детективів для "читання у потязі", яким явно бракує змістовної глибини [9].